

Téma: Mit gondolsz, ki vagy? – Azonosságtudat

3. rész: Mi és ők: hogyan fogad be és rekeszt ki másokat az identitás

Mi az, ami én vagyok és mi az, ami nem? Ki része a csoportnak és ki nem? Ez a rész arra ösztönzi a diákokat, hogy gondolkodjanak el egy ilyen kijelentés érzékeny pontjain, és felmérjék, hogy az identitásuk kialakítása során hogyan tesznek különbséget, miként döntenek úgy, hogy bizonyos dolgokat befogadnak, míg másokat kizárnak. Míg az azonosulás és az elhatárolódás folyamata fontos és hozzásegít ahhoz, hogy meghatározzuk, kik vagyunk, mindig figyelniük kell arra, hogy a különbségtétel ténylegesen ne mások kirekesztését és lealacsonyítását jelentse.

Figyelmeztetés: Ez a rész honlapokra, például a YouTube-ra vezető linkeket tartalmaz. E külső oldalak tartalma változhat, ezért folyamatosan ellenőrizni kell, hogy alkalmasak-e tanulók számára.

E rész tanulási eredményei

A diákok:

- Meg fogják tudni határozni a különbséget az identitás kialakulása során jelentkező különbségtétel és kirekesztés között
- Érzékelné fogják tudni, mennyire érzékeny lehet az identitás kérdése, ha arról egy előre meghatározott nézetet erőltetnek az emberre, és hogy az milyen egyszerűen válhat politikai eszközzé
- Meg fogják érteni, hogy az állampolgárság hogyan foglal magában különböző identitásokat és a nemzeti hovatartozás rugalmasan értelmezett érzését

Rendelkezésre álló segédanyagok

10. segédanyag: (Hangfelvételeket tartalmazó) cikk a Lettorszáiban élő orosz etnikai kisebbségről
11. segédanyag: Részlet Jules Destrée „A király levele” c. művéből, amely francóista korrajz a spanyol nyelvről; cikk a francia nyelvről
12. segédanyag: Mosztári képeslapok és térkép, képeslap az I. világháború idejéből, szovjet propaganda plakát; videóinterjú az elzásziak identitásáról
13. segédanyag: Részlet a náci Németországban élő zsidók életéről szóló könyvből; képek emberi állatkertekről

1. osztályfeladat: Mitől érezzük magunkat valahova tartozónak? (1. rész) (Rendelkezésre álló idő: 15 perc)

Általában összetett és személyenként változó annak az érzékelése és megítélése, hogy mi határozza meg a nemzeti identitásunkat. Az ilyen véleménykülönbségek különösen nehéz problémát jelenthetnek az egyazon országban élő, különböző etnikai közösségek körében. Az osztályával együtt nézze meg a Lettorszáiban élő orosz etnikai kisebbségről szóló, következő videó 6:52 – 10:00 percig tartó részét. Ez a részlet fogja bevezetni az osztályát abba az összetett helyzetbe, amelyet a következő feladat során részletesebben fognak elemezni.

Forrás: Deutsche Welle

https://www.youtube.com/watch?v=QGQm_OKRcLI

1. csoportos feladat: Mitől érezzük magunkat valahova tartozónak? (2. rész) (Rendelkezésre álló idő: 15 perc)

Ossza kis csoportokra az osztályt, kérje meg őket, hogy olvassák el a 10. segédanyagban szereplő cikkkrészetet, és hallgassák meg a hangfelvételeket. Kérje meg a csoportokat a 2. segédanyagban szereplő alábbi kérdések megválaszolására:

- Melyek a Lettorszában élő orosz etnikai kisebbség előtt álló, fő kihívások?
- Hogyan alakult ki a történelem során az országban jelenleg tapasztalható helyzet?
- Hogyan reagált a lett kormány a kialakult helyzetre?
- Mit javasolnának a diákok bizonyos problémák megoldása érdekében?

Kérje meg a csoportokat, hogy ismertessék válaszaikat az egész osztály előtt.

2. osztályfeladat: Milyen nyelvet beszélek? Mi az identitásom? (Rendelkezésre álló idő: 10 perc)

Mennyire határoz meg minket az a nyelv, amelyet beszélünk? Vitassa meg az osztály a nyelvi sokszínűség témáját, valamint azt, hogy az fontos szerepet játszik-e a diákok életében. Más nyelvet beszélnek-e otthon, mint a tanórákon? Mennyire érzik könnyűnek vagy nehéznek ezt a helyzetet, és az hatással van-e a családjukra vagy barátaikra?

E feladat folytatásaként kérje meg az osztályt, hogy állítsanak össze olyan kérdéseket, amelyek segítségével interjút készíthetnek családtagjaikkal a nyelvi sokféleség szerzett tapasztalataikról. Az interjút rögzíthetik és lejátszhatják az osztályteremben, hogy a tanulók összehasonlíthassák és ütköztethessék a felmerülő kérdéseket.

A 11. segédanyagban található történelmi példákat is felhasználhatja arra, hogy a diákok a nyelv és az identitás közötti kapcsolatot boncolgassák. Kérdezzen rá, hogy mit gondolnak a diákok a forrásokban található történelmi példákról. Mit gondolnak az országokon belüli nyelvi sokszínűségről? Beszéljék meg a saját országukkal kapcsolatos helyzetet.

3. osztályfeladat: Sikeres vizsga: tényleg azt jelenti, hogy most már közjük tartozol? (Rendelkezésre álló idő: 15 perc)

Van-e az Önök országában az 1. osztályfeladatban tárgyalt lettországi példához hasonló állampolgársági vizsga? Magyarázza el a diákoknak, hogy az állampolgársági vizsgát általában a bevándorlók számára állítják össze, ugyanakkor máshol – például Lettorszáiban – a különböző etnikai és kulturális hátterű, de az adott országban született vagy felnőtt emberekre is vonatkozhat. Az ilyen vizsgák több kérdést is felvetnek: mennyire megfelelőek? Figyelembe veszik-e az emberek többféle identitását? Többnemzetiségű vagy multikulturális országokban milyen hatással lehetnek az együttélésre?

Ahhoz, hogy a diákok e kérdésekkel kapcsolatosan kialakítsák saját válaszaikat, az osztály szerepjáték keretében játssza el az állampolgársági vizsgát. Ehhez szüksége lesz az Ön országában használatos vizsgalapra. Hagyjon időt a diákoknak arra, hogy átolvassák, és ezt követően ossza őket csoportokra. Találjanak ki különböző érveket, amelyeket később a többi csoporttal is megismertetnek. A szerepjáték szereplői a következők:

- A bevándorlókat megszólító állami hivatalnok
- Az ország kisebbségét megszólító állami hivatalnok
- Az államot megszólító bevándorló
- A nemzeti kisebbség államot megszólító képviselője

A diákok érvei az alábbi kérdésekre vonatkozzanak:

- Miből áll a vizsga?
- Miért kell letenni?
- Miért nem kell letenni?

A feladat végén kérdezze meg a diákoktól, hogy most mit gondolnak arról, hogy egy országnak hogyan kellene a különböző nemzetiségű embereket segítenie?

Történelmi példák

Az állampolgárság és a nemzetiség közötti kapcsolat elmélyítése érdekében kérje meg a diákokat, hogy elemezzék a 12. segédanyag példáit, amelyekben e fogalmak volt, amikor békésen megfértek egymás mellett, míg máskor ütköztek egymással. Használja a segédanyagban is megtalálható alábbi magyarázatokat és kérdéseket:

- Az Osztrák-Magyar Monarchia hosszan fennálló (1867–1918) politikai rendszer volt, amelyben számos nemzetiség élt, és amelyet a XX. század elején új nemzetállamok váltottak fel. Milyen kulturális és etnikai sokszínűségről ad egyértelmű bizonyosságot az 1900-as évekből származó mosztári és az I. világháború idejéből származó képeslap?
- A volt Szovjetunióban egy közös szovjet identitáson belüli, minden nemzetiséget magában foglaló szövetség eszméjének terjesztésére használták a propagandát. Ezen a plakáton sokféle etnikumú fiatal szovjet állampolgárok láthatók. Milyen üzenetet próbál közvetíteni a plakát? Szerintetek egy politikai rendszer képes-e új államidetitást kialakítani és képes-e rávenni az egész lakosságot, hogy csatlakozzon ahhoz?
- Elzász Európa szívében, Franciaország és Németország határán található. Történelme e

EURÓPAI TÖRTÉNELEM HÁZA

két hatalmas nemzet közötti stratégiai elhelyezkedésének köszönhetően viharos és gyakran tragikus volt. Az elmúlt 150 év során négyszer tartozott más-más ország fennhatósága alá. Nézzék meg a következő kisfilmet, amelyben egy idős ember beszél Elzász történelméről, és vitassák meg, milyen hatással voltak az egymást követő változások az emberek életére és hovatartozásuk érzésére.

4. osztályfeladat: Hogyan használják fel időnként az identitást az emberek megosztására és a gyűlöletkeltés eszközeként? (Rendelkezésre álló idő: 15 perc)

Vitassa meg a diákokkal a társadalmi kirekesztés témáját és segítsen nekik meghatározni és jellemezni az identitáson alapuló kirekesztés folyamatának különböző szakaszait. A folyamat alakulását úgy jelenítse meg, hogy lineárisan ábrázolja az intenzitás növekedését az egyes szakaszok folyamán:

- megkülönböztetés (vagy a másik személy azonosítása)
- elkülönítés, szegregáció (vagy elszigetelés)
- megkülönböztetés
- megsemmisítés

Kérje meg a diákokat, hogy hozzanak fel egy aktuális és egy múltbeli példát minden egyes szakaszra. A tanult témákból és/vagy az alábbiakban leírt esetekből meríthetnek. Egyetlen példával is dolgozhatnak – mint például az európai zsidók nácik általi kiirtása –, és meghatározhatják az egyes szakaszokban hozott, konkrét intézkedéseket (sárga csillag, gettók, deportálás stb.).

Javasolt aktuális ügyek: gettósodott városok, a romák hátrányos megkülönböztetése bizonyos uniós országokban, a meleg és leszbikusok elleni előítéletek, bevándorlóellenes szélsőséges mozgalmak, folyamatban lévő etnikai konfliktusok. Gondolja át, hogy Ön milyen társadalmi kirekesztéssel találkozik és használja fel ezeket az osztályával tartott beszélgetések során.

A 13. segédanyagot felhasználva vizsgálják meg a diákokkal együtt az azonosítás, a szegregáció, a hátrányos megkülönböztetés és az emberek identitásuk miatt való kiirtásának néhány, forrásokkal alátámasztott múltbeli esetét. Az osztály gondolja végig a forrásanyagokkal kapcsolatos alábbi kérdéseket (a kérdések szerepelnek a segédanyagban is):

- Hogyan illusztrálja Rita Kuhn tapasztalata annak tényét, hogy az identitást néha ráerőszakolják egy személyre vagy csoportra? Milyen következményekkel jár ez ebben az esetben?
- Mit mond el az „emberi állatkertek” gyakorlata arról, hogyan ábrázolták az európaiak a gyarmatosított népeket és hogyan bántak velük?